

PROJEKTI

Foto: Andris Cīrulis

ŠAJĀ NUMURĀ:

- **Piekastes aizsargjoslas – ar ko jārēķinās ciemu iedzīvotājiem.**.....2
- **Stiprinās sadarbību piekrastes zvejas attīstībai.**.....4
- **Aktuālās projektu kārtas.**.....4
- **Ūdeņiem draudzīga saimniekošana – apgūstama tiešsaistē.**..5
- **Diskusijas par plastmasas nodokli zvejas rīkiem.**.....5
- **Pašpatēriņa zivju audzēšana.**.....6
- **Aizsargājamo jūras zīdītāju radīto zaudējumu segšana.**.....8
- **Projekts “MarTe” – jauns impulss zilās ekonomikas attīstībai Baltijas jūras reģionā.**..... 8

INOVĀCIJU UN PILOTPROJEKTU IESPĒJAS PIEKRASTĒ UN AKVAKULTŪRĀ

Atvērta projektu kārtā pasākumā “Inovācija, pilotprojekti, sadarbība ar zinātni zvejniecībā, akvakultūrā un apstrādē un zināšanu pārnese akvakultūrā”. Projektus var iesniegt līdz 8. augustam, turklāt pieteikšanās ir nepārtraukta – iesniedz projektu, kad tas ir sagatavots, un Lauku atbalsta dienests to izvērtēs.

Pasākuma mērķis

Atbalstīt jauninājumu attīstību un izmēģinājuma projektus, kas

veicina vides saglabāšanu un uzlabošanu.

Tas ietver:

- ūdens, gaisa un augsnes piesārņojuma samazināšanu,
- bioloģiskās daudzveidības veicināšanu,
- resursu efektīvāku izmantošanu jeb aprites ekonomiku,
- viedās tehnoloģijas – digitalizāciju, robotiku un mākslīgo intelektu,
- atjaunojamo enerģiju un energoefektivitāti,
- vietējo izejvielu pievienotās vērtības palielināšanu.

Kas ir inovācija?

• **Inovācija** – jaunu vai uzlabotu produktu, procesu un metožu izstrāde un ieviešana. Tā var ietvert tehnisko īpašību, materiālu, programmatūras vai lietošanas uzlabojumus, kā arī jaunu tehnoloģiju pielietojumu ražošanā.

• **Jauns vai uzlabots produkts** – prece, metode vai pakalpojums ar uzlabotām funkcijām, tehniskajiem parametriem vai ērtāku lietošanu. Jaunām iekārtām un paplašinājumiem jānodrošina labāka specifika. ▶ **2. lpp.**

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

ZIVSAIMNIECĪBAS TĪKLS

◀ 2. lpp.

Svarīgi! – šis atbalsts ir pieejams tikai sadarbības projektiem (ir vairāki projekta partneri).

Jaunumi un izmaiņas piekrastes projektiem:

Šajā kārtā ir mainīti Ministru kabineta noteikumi, un **biedrības, kas apvieno piekrastes zvejniekus, var būt inovāciju projektu iesniedzēji:**

- Projekta iesniedzējs var būt biedrība (reģistrēta vismaz 2 gadus) vai ražotāju organizācija. Nosacījums – vismaz 5 biedriem jābūt ar derīgu licenci komercdarbībai zvejniecībā piekrastes ūdeņos un zvejas atļaujai. Zvejai jāatbilst prasībām: kuģu garums ≤12 metri, bez velkamām zvejas rīkiem (Regula 2021/1139, 2. pants).

- Projekts jāīsteno sadarbībā ar zinātnisko institūciju (kas reģistrēta Latvijas zinātnisko institūciju reģistrā).

- Atbalsts līdz 100% no attiecināmajām izmaksām par piekrastes zvejas projektiem.

- Maksimālā summa – 200 000 EUR.

Svarīgi! Vienā projektu iesniegumu kārtā **biedrība un tās biedri var piedalīties tikai vienā projektā.**

Nosacījumi akvakultūras biedrībām:

- Atbalsts biedrībām un ražotāju organizācijām līdz 75% no attiecināmajām izmaksām (ja iesniedzējs ir zinātniskā institūcija, tad atbalsts var būt pat 100 procentu apmērā);

- Maksimālā summa līdz 400 000 EUR.

Individuāla pieeja katram projektam

Inovāciju projekti ir specifiski, tāpēc katram no tiem nepieciešama individu-

āla pieeja un cieša sadarbība ar Lauku atbalsta dienestu. Paldies dienesta speciālistiem par atbalstu un sadarbību!

Administratīvie resursi un projekta vadība

Lai gan biedrības var patstāvīgi iesniegt projektus, jāņem vērā, ka to īstenošana prasa ievērojamus administratīvos resursus – jurista un grāmatveža iesaisti, kā arī kompetentu projekta vadību. Šajā procesā būtisku atbalstu var sniegt Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC), kam ir plaša pieredze līdzīgu projektu izstrādē un ieviešanā.

Pašlaik LLKC sadarbībā ar Kuivižu zvejnieku apvienību un tās biedriem – piekrastes zvejniekiem – īsteno stāvvada izstrādes un testēšanas pilotprojektu. Kā uzsver zvejnieki, kuri piedalās projektā, sadarbība ir veiksmīga, jo katrs veic to, ko prot vislabāk: zvejnieki izgatavo zvejas rīku, savukārt LLKC nodrošina administratīvo un projekta vadību.

Diskusiju raisa jautājums par to, ka pēc projekta īstenošanas zvejas rīks paliks LLKC īpašumā. Taču noslēgtais partneru sadarbības līgums paredz, ka projekta uzraudzības periodā zvejas rīks tiks nodots biedrības atbildībā, lai nodrošinātu tā turpmāku praktisku testēšanu.

Ja jums kā piekrastes zvejniekam ir idejas par inovācijām jūsu nozarē un esat biedrības biedrs, sazinieties ar LLKC Zivsaimniecības nodaļas speciālistiem! Kopā varam izvērtēt jūsu ieceru un atrast labāko veidu, kā to īsteno, lai piekrastes zveja kļūtu vēl efektīvāka un ilgtspējīgāka. **ZI**

Liene Feldmane, LLKC Zivsaimniecības nodaļas projektu vadītāja

PIEKRASTE

PIEKRASTES AIZSARGJOSLAS – AR KO JĀRĒKINĀS CIEMU IEDZĪVOTĀJIEM

Ar 2024. gada 14. jūniju apstiprināta jauna metodika Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanai. Šobrīd pašvaldībām, izstrādājot jaunus teritoriālos plānojumus, ir pienākums ņemt to vērā. Savukārt sabiedrībā izskan dažādi draudi, ar ko tad nāksies saskarties iedzīvotājiem, jo piekrastes ciemos šīs aizsargjoslas tiks paplašinātas.

Krasta kāpu aizsargjosla tiek veidota, lai pasargātu piekrasti un cilvēkus no jūras krasta erozijas, tostarp augsnes noskalošanās. Tā palīdz saglabāt smilšu kāpas, augus un dzīvotnes, kas stiprina krastu un novērš tā noārdīšanos. Šī un citas aizsargjoslas tiek izveidotas, lai aizsargātu dabu, mazinātu cilvēka negatīvo ietekmi uz vidi un saglabātu piekrastes dabas daudzveidību. Tāpēc šajās teritorijās ir noteikti ierobežojumi būvniecībai un saimnieciskajai darbībai.

Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 6. pantu Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjoslu iedala šādās joslās:

- krasta kāpu aizsargjosla (300 metru platumā, ciemos un pilsētas ne mazāk par 150 metriem);
- jūras aizsargjosla;
- ierobežotas saimnieciskās darbības josla līdz 5 kilometru platumā, kas tiek noteikta, ņemot vērā dabiskos apstākļus.

Būtiskākās izmaiņas skars piekrastes ciemu zemju īpašniekus, jo aizsargjoslai tiek noteikts minimālais attālums 150 metri no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, kā arī – kāpu aizsargjosla var tikt paplašināta līdz 300 m, iekļaujot visus īpaši aizsargājamus biotopus (ĪAB) atkarībā no to esamības vai neesamības. Tādējādi josla ciemos var būt 150, 200 vai 300 m plata.

To, vai zeme atrodas īpaši aizsargājamajā biotopā, var uzzināt Dabas aizsardzība pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols”: <https://ozols.gov.lv/pub>.

Ja īpašnieks nepiekrīt vai apšaubā biotopa esamību savā īpašumā, ir ie-

Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kartes var iegādāties internetā: makskeresanaskarte.lv.

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

Krasta kāpu aizsargjoslas projekts. Talsu novada piekrastes attīstības plāns

spējams veikt tā pārvērtēšanu – rakstot iesniegumu Dabas aizsardzības pārvaldei un lūdzot pārvērtēšanu. Šajā gadījumā jāņem vērā, ka pakalpojums varētu būt pieejams pēc gada, ja vēlas ātrāku atzinumu, tad var izmantot sertificēta biotopu eksperta (saraksts pieejams Dabas aizsardzības pārvaldes mājaslapā) pakalpojumu – tas būs par maksu, konkrēto summu nosaka eksperts.

! Kāpu aizsargjoslas noteikšanas/precizēšanas sakarā šādas domstarpības būtu jāatrisina līdz teritorijas plānojuma izstrādes noslēgumam, jo tikai šajā procesā ir iespējams mainīt kāpu aizsargjoslu.

Kā norāda gan Valsts vides dienesta, gan Dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvji – teritorijas plānojumi pašvaldībās ir izstrādes procesā (kaut kur varbūt izdosies ātrāk, bet vidēji ar vienu, diviem gadiem izstrādei jāreķinās), un izstrādes gaitā tiks rīkotas iedzīvotāju sanāksmes, kurās tiks skaidrots, izvērtēts ciema teritorijas plāns, tai skaitā aizsargjoslas ietekme uz konkrēto īpašumu.

Ar ko jāreķinās, ja īpašums būs šajā aizsargjoslā

Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 36. pantu lielākais apgrūtinājums ir apbūves nosacījumi:

Aizliegts celt jaunas ēkas un būves un paplašināt esošās, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar pašvaldības teritorijas plānojumu, ievērojot apbūves noteikumu prasības, tiek:

- atjaunotas vai restaurētas esošās ēkas vai būves;

- būvētas palīgēkas pie esošajām dzīvojamām ēkām un būvēm;

- pārbūvētas esošās ēkas vai būves, nepārsniedzot esošo būvapjomu, pārbūvējot no mazākas platības, platība pēc pārbūves nedrīkst pārsniegt 150 kvadrātmetrus.

Kā arī atļauta ir ostu attīstība vai zvejniecības un zivju pārstrādes uzņēmumu, tai skaitā uzņēmumu, kas veic komerci-

ālo zveju piekrastes ūdeņos, attīstība vai esošā pārbūve.

Kā arī ir atļautas darbības:

- krastu nostiprināšanai,
- mehānisko transportlīdzekļu stāvlaukumu un glābšanas staciju būvniecībai un tiem nepieciešamo pievedceļu un labiekārtošanas mazēku būvniecība,
- ielu un autoceļu būvniecība vai pārbūve, lai nodrošinātu piekļuvi esošajām dzīvojamām ēkām, atļautās apbūves vajadzībām,
- ārējo inženiertīklu būvniecība esošās apbūves vai šajā pantā atļautās apbūves vajadzībām,
- nobrauktuvju būvniecība pludmalē,
- publiski pieejamu dabas tūrisma, izziņas un atpūtas infrastruktūras objektu būvniecība (takas, veloceļi, skatu torņi, atpūtas vietas, informācijas stendi, norādes u. c.) un sanitāro ēku būvniecība.

Taču, **lai veiktu šīs darbības, būs jāvēršas Valsts vides dienestā, lai veiktu ietekmes sākotnējo izvērtējumu un saņemtu tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai.** Šis ir maksas pakalpojums, un Ministru kabineta noteikumos noteiktā maksa ir 213,43 EUR. Retos izņēmumos būtisku ietekmju gadījumā nepieciešams saņemt ietekmes uz vidi novērtējumu (IVN) un Enerģētikas un vides aģentūras (iepriekš – Vides pārraudzības valsts birojs) atzinumu par novērtējuma ziņojumu saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām.

Uzmanība noteikumiem jāpievērš tiem īpašniekiem, uz kuru zemes šobrīd nav apbūves un kuru teritorija varētu tikt iekļauta šajā krasta kāpu aizsargjoslā –

Aizsargjoslu likumā iepriekšējā apbūve ir tāda, kas ir likumīgi uzbūvēta būves vai ēkas (vai to pamati) un kuras konstatējamas dabā. Jāievēro abi šie punkti.

Tāpat arī aicinājums esošo būvju īpašniekiem – pārliecinieties, ka esošās būves ir legālas (saskaņotas Būvvaldē). Kā norāda Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldes Būvniecības un attīstības departamenta Teritorijas attīstības daļas vadošais eksperts Pauls Lielmanis: “Padomju savienības bijušie militārie objekti netiek uzskatīti par iepriekšējo apbūvi, jo nav likumīgi.”

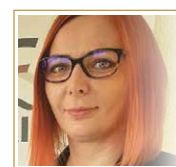
Ierobežotas saimnieciskās darbības josla līdz 5 kilometru platumā

Darbības, kuras iespējams veikt ierobežotas saimnieciskās darbības joslā, ir noteiktas konkrētās pašvaldības teritorijas plānojumā.

Plānojot iegādāties zemes īpašumu šajā joslā, jāpatur prātā, ka Aizsargjoslu likuma 36. panta otrā daļa nosaka, ka ārpus pilsētām un ciemiem uz katra zemesgabala atļauts izvietot vienu viensētu ar palīgēkām u. tml., nosakot, ka zemes platība nedrīkst būt mazāka par trim hektāriem. Ņemot vērā, ka šis punkts ir iestrādāts Aizsargjoslu likumā un stājies spēkā kopš 2003. gada 23. jūlija, ir jāizvērtē, vai iegādājoties mazāku platību, kas var būt arī iepriekš sadalīta, būs iespēja saņemt saskaņojumu no Valsts vides dienesta ēku būvniecībai.

Esat aktīvi un piedalieties Pagastu iedzīvotāju padomju un pašvaldību rīkotajās tikšanās reizēs ar pašvaldību, Valsts vides dienesta un Dabas aizsardzības pārvaldes darbiniekiem, jo izstrādes procesā precizēt ir daudz vienkāršāk nekā pēc tam, kad būs stājušies spēkā jaunie pašvaldību teritoriālie plāni.

Atgādinājums visiem jūras apmeklētājiem – krasta aizsargjoslā (150–300 m) aizliegts pārvietoties, apstāties un stāvēt ar transportlīdzekļiem ārpus autoceļiem (nevis iebrauktām slīdēm) un pa nobrauktuvēm pludmalē, izņemot apsaimniekošanu, uzraudzību, glābšanu, valsts aizsardzību, kārtības nodrošināšanu un īpašas atļaujas gadījumus. **ZI**

Liene FELDMANE,
LLKC Zivsaimniecības
nodaļas projektu vadītāja
e-pasts:
liene.feldmane@llkc.lv
tāl. 63050220

SADARBĪBA

STIPRINĀS SADARBĪBU PIEKRASTES ZVEJAS ATTĪSTĪBAI

Zemkopības ministrija, biedrība “Mazjūras zvejnieki” un Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR” 10. februārī parakstīja sadarbības memorandu, apņemoties kopīgi veicināt piekrastes zvejas ilgtspēju un attīstību.

Šis pirmais šāda veida sadarbības memorands parakstīts ar mērķi nodrošināt efektīvāku jūras piekrastes zivju resursu stāvokļa izpēti un vispusīgāku zvejas darbību ietekmes novērtēšanu. Memorandā iesaistītās puses apņemas izstrādāt risinājumus, kas veicinās ilgtspējīgu zivju resursu pārvaldību, piekrastes zvejas iespēju saglabāšanu un attīstību, kā arī sekmēs zvejas konkurētspēju Latvijas jūras piekrastes ūdeņos.

Zemkopības ministrijas valsts sekretārs Ģirts Krūmiņš: “Visām trim iesaistītajām pusēm sadarbības

Foto: ZM arhīvs

Memorandu parakstīja (no kreisās): zinātniskā institūta “BIOR” direktore Olga Valciņa, Zemkopības ministrijas valsts sekretārs Ģirts Krūmiņš un biedrības “Mazjūras zvejnieki” valdes priekšsēdētājs Andris Cīrulis

memorands būs lieliska platforma sadarbības veicināšanai un aktuālo jautājumu savlaicīgai risināšanai. Šī sadarbība nodrošinās arī attiecīgā zvejas regulējuma izmaiņu labāku izvērtējumu un operatīvāku veikšanu,

kā arī veicinās “BIOR” zinātnieku sadarbību ar biedrību piekrastes zivju resursu, zvejas darbību ietekmes un piekrastes zvejnieku konkurētspēju veicinošu pētījumu īstenošanā.” **ZL**

ZM Sabiedrisko attiecību nodaļa

LAD INFORMĀCIJA

AKTUĀLĀS PROJEKTU KĀRTAS

Aicina zivsaimniecības nozares pārstāvjus pieteikties atbalstam vairākos pasākumos.

- Pasākuma “Investīcijas akvakultūrā” projektu iesniegumu pieņemšana ceturtajai kārtai notiks līdz 15. augustam. Pieejamais publiskais finansējums ir 7 miljoni eiro. Atbalstāmās aktivitātes – modernizācija, būvniecība un iekārtu iegāde.

- Pasākuma “Zvejas flotes modernizācija” projektu iesniegumu pieņemšana trešajai kārtai notiks līdz 15. augustam. Pieejamais publiskais finansējums ir 500 000 eiro. Atbalstu sniedz zvejas kuģu modernizācijai, tostarp zvejnieku, arī piekrastes zvejnieku higiēnas, veselības, drošības un darba apstākļu uzlabošanai uz zvejas kuģiem, kā arī selektīvāku zvejas rīku iegādei.

- Pasākuma “Akvakultūras krājuma apdrošināšana” projektu iesniegumu pieņemšana otrajai kārtai notiks līdz 15. augustam. Pieejamais publiskais finansējums ir 1 miljons eiro.

- Pasākuma “Resursu efektivitāte un pievienotās vērtības radīšana zvejas produktiem” pieteikšanās ceturtajai kārtai notiks līdz 15. augustam. Pieejamais publiskais finansējums ir 5 miljoni eiro, lai palielinātu pievienoto vērtību zvejas produktiem un resursu efektivitāti, stiprinot ekonomiski, sociāli un ekoloģiski ilgtspējīgas zvejas darbības.

- Pasākumā “Tirdzniecības veicināšanas pasākumi” sestās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiek divās aktivitātēs:

- pieteikumu pieņemšana dalībai pārtikas kvalitātes shēmās notiks līdz 31. martam. Pieejamais publiskais finansējums 30 000 eiro.

- pārējām pasākuma aktivitātēm, izņemot dalībai starptautiskajās izstādēs un pārtikas kvalitātes shēmās, notiks līdz 15. augustam. Pieejamais publiskais finansējums 70 000 eiro.

- * Pasākumā “Inovācija, pilotprojekti, sadarbība ar zinātni zvejniecībā, akvakultūrā un apstrādē un zināšanu

pārnese akvakultūrā” ceturtajā kārtā iesniegumu pieņemšana notiks divos apakšpasākumos:

- apakšpasākumā “Inovācija, pilotprojekti, sadarbība ar zinātni zvejniecībā, akvakultūrā un apstrādē iesniegumu pieņemšana notiks līdz 15. augustam. Pieejamais publiskais finansējums ir 4 miljoni eiro.

- apakšpasākumā “Zināšanu pārnese akvakultūrā” pieteikumu pieņemšana notiks līdz 15. martam. Pieejamais publiskais finansējums ir 100 000 eiro.

Projektus var īstenot ar Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) un Programmas zivsaimniecības attīstībai 2021.–2027. gadam (PZA) atbalstu.

Projektu iesniegumi jāiesniedz LAD Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS). Detalizētāka informācija par atbalsta nosacījumiem ir skatāma dienesta tīmekļvietnē. Tālrunis uzziņām: 67095000.

Avots: <https://www.lad.gov.lv> **ZL**

TĀLĀKIZGLĪTĪBA

ŪDENIEM DRAUDZĪGA SAIMNIEKOŠANA –
APGŪSTAMA TIEŠSAISTĒ

Lauksaimniekiem, mežsaimniekiem un akvakultūras speciālistiem tiešsaistē pieejams tālākizglītības kurss “Virszemes ūdens resursi un to ilgtspējīga apsaimniekošana”, kas tapis projekta *LIFE GoodWater IP* ietvaros.

Pašlaik kursā pieejami trīs tematiskie moduļi – lauksaimniecība, mežsaimniecība un akvakultūra.

Minētie mācību tematiskie moduļi pieejami www.llkc.lv sadaļā “Tālmācība”.

Tālākizglītības kursu izstrādājuši Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) speciālisti sadarbībā ar projekta ekspertiem no Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes (LBTU), Valsts zinātniskā institūta “BIOR”, Latvijas Valsts mežzinātnes institūta “Silava”, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC), biedrības “Baltijas Krasti”, biedrības “Baltijas Vides Forums”, nodibinājuma “Latvijas Dabas fonds” un citām organizācijām.

Katrā no kursa moduļiem apgūstamas zināšanas par virszemes ūdeņu resursiem un saimniekošanas praksēm, kas ļauj samazināt uz tiem radīto slodzi. Mācības vairo arī izpratni par Eiropas Savienības Zaļā kursa mērķiem, nosacījumiem un nepieciešamību, kā arī dažādiem atbalsta

pasākumiem ūdeņiem draudzīgākai saimniekošanai. Katrā moduļī pieejamas dažādu nozaru ekspertu veidotas lekcijas, kuras apgūt var sev ērtā un izdevīgā laikā un formātā – video vai lekcijas prezentācijas failā. Katras lekcijas noslēgumā interesenti aicināti izpildīt pašpārbaudes testu. Sekmīgi to nokārtojot, ir iespēja saņemt apliecinājumu par mācību moduļa apguvi. Apliecinājumu par lauksaimniecības moduļa apguvi var iesniegt Lauku atbalsta dienestā. **ZL**

Informāciju sagatavoja: **Ieva Vītola**,

LIFE GoodWater IP komunikācijas vadītāja, Pasaules dabas fonds

ZVEJNICĪBA

DISKUSIJAS PAR PLASTMASAS
NODOKLI ZVEJAS RĪKIEM

Klimata un enerģētikas ministrijas (KEM) ierēdņi aizvadītā gada nogalē vairākos pasākumos nāca klajā ar informāciju, ka 2025. gadā spēkā stāsies normas, ka liek zvejniekiem maksāt dabas resursu nodoklis par plastmasu saturošiem zvejas rīkiem – likme 4,80 eiro par kg. Janvārī vairākas zvejnieku organizācijas iesniedza KEM protesta vēstules.

Jau 2022. gadā tika grozīts Plastmasu saturošu izstrādājumu patēriņa samazināšanas likums, nosakot, ka ražotājiem, kuri ražo un izplata ES tirgū plastmasu saturošus zvejas rīkus, no 2025. gada ir jāpiedalās vai jāveido ražotāju atbildības sistēma (RAS), kas nodrošina zvejas rīku savākšanu. Likumā noteikts, ka RAS sistēma nav attiecināma uz “personām, kas veic zvejas darbības”. Šāds izņēmums noteikts saskaņā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2019/904 (2019. gada 5. jūnijs) par konkrētu plastmasas izstrādājumu ietekmes uz vidi samazināšanu. Direktīvā minēts: “Lai gan jebkāds plastmasu saturošs jūras

piegūrojums rada risku videi un cilvēka veselībai un būtu jāapkaro, būtu jāņem vērā arī samērīguma apsvērumi. Tāpēc paši zvejnieki un amatnieki, kas izgatavo plastmasu saturošus zvejas rīkus, nebūtu jāuzskata par ražotājiem, un viņi nebūtu jānosaka par atbildīgiem par to pienākumu izpildi, kas izriet no ražotāja paplašinātas atbildības”.

Neskatoties uz direktīvā noteikto izņēmumu, Dabas resursu nodokļa likumā pagērēta nodokļa maksāšana zvejniekiem, ja viņi nepiedalās RAS sistēmā. Likumā norādīts, ka nodokļa maksātājs ir persona, kura “realizē vai savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto no citām valstīm ievestas vienreiz lietojamus plastmasu saturošus izstrādājumus (mitrās salvetes, balonus, tabakas izstrādājumu filtrus un filtrus, kas paredzēti lietošanai kopā ar tabakas izstrādājumiem), vai plastmasu saturošus zvejas rīkus, un nepiemēro tiem ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu saskaņā ar Plastmasu saturošu izstrādājumu patēriņa samazināšanas likuma 10. panta prasībām.”

Būtbū Dabas resursu nodokļa likuma norma ir pretrunā gan ar direktīvu, gan plastmasu saturošu izstrādājumu patēriņa samazināšanas likumu. Uz to protesta vēstulē KEM norādījusi arī biedrība “Mazjūras zvejnieki”, prasot skaidrot, kā tieši plānota dabas resursu nodokļa aprēķināšana, ja RAS sistēma uz zvejniekiem nav attiecināma.

Lai arī līdz februāra pēdējai nedēļai no KEM oficiāla atbildes vēstule vēl nebija saņemta, tomēr telefonsarunā KEM Atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas departamenta direktore Sandija Sņikere atzina, ka zvejnieku organizācijas iebildums ir pamatots un nedz nodoklis, nedz RAS uz zvejniekiem attiecināts netiks. Tiesa, Latvija nav atbrīvota no ziņojuma sniegšanas Eiropas Komisijai par plastmasu saturošu zvejas rīku apjomu, kā arī savākšanas un utilizēšanas sistēmas izveidi, tādēļ ministrijai stāv priekšā nopietns darbs informācijas vākšanā un sistēmas izveidē, iesaistot tajā ražotājus un tirgotājus, kuru Latvijā faktiski nav, bet ir kaimiņvalstīs. **ZL**

Iveta Tomšone, LLKC Apgāda vadītāja

DĪKSAIMNIECĪBA

PAŠPATĒRIŅA ZIVJU AUDZĒŠANA

Pašpatērīņa zivju audzēšana piemājas dīkos kļūst arvien populārāka, jo tā sniedz dažādus ieguvumus gan no estētiskā, gan saimnieciskā viedokļa. Šī prakse piedāvā iespēju baudīt svaigu un veselīgu zivju produkciju tieši no sava dīka, vienlaikus uzlabojot īpašuma ainavisko pievilcību un ekosistēmas daudzveidību.

Estētiskie labumi

- **Ainavas uzlabošana** – dīkis ar zivīm var kļūt par skaistu un mierīgu dabas stūrīti jūsu īpašumā, radot harmonisku vidi.

- **Bioloģiskās daudzveidības veicināšana** – ūdenskrātuve piesaista dažādus putnus, kukaiņus un citus dzīvniekus, bagātinot dabisko ekosistēmu.

- **Relaksācijas iespējas** – ūdens tuvars un iespēja vērot zivis rada nomierinošu efektu, kas palīdz mazināt stresu un uzlabo emocionālo labsajūtu.

- **Labvēlīga vide atpūtai** – dīkis var kalpot kā lieliska vieta ģimenes pasākumiem, maksīķerēšanai un citām brīvdabas aktivitātēm.

- **Mikroklimata uzlabošana** – dīkis var palīdzēt uzturēt patīkamāku temperatūru un mitruma līmeni apkārtnē karstās vasaras dienās.

- **Dabas harmonijas veidošana** – ūdenstilpe ar zivīm veicina dabas līdzsvaru un uzlabo kopējo ekoloģisko stāvokli.

- **Lēnās dzīvošanas filozofijas atbalsts** – zivju audzēšana laukos lieliski saskan ar lēno dzīvošanu – iespēju atslēgties no stresa, baudīt dabu un vienkāršākus dzīves priekus, stiprinot saikni ar vidi un atrast ceļu pie sevis.

Saimnieciskie labumi

- **Svaiga un kvalitatīva pārtika** – audzējot zivis pašpatērīņam, iespējams iegūt augstas kvalitātes proteīnu avotu bez ķīmiskām piedevām un antibiotikām.

- **Ietaupījumi pārtikas budžetā** – ilgtermiņā pašaudzētas zivis var būt ekonomiski izdevīgas, samazinot nepieciešamību iegādāties zivis veikalā.

- **Potenciālie ienākumi** – ja zivju audzēšana ir veiksmīga, daļu no nozvejas iespējams pārdot vai apmainīt barterī ar savu kaimiņu, kurš savā piemājas saimniecībā ir izaudzējis kaut ko citu.

- **Dabas resursu ilgtspējīga iz-**

Par dīki jā rūpējas gluži kā par savu piemājas dārzu

- **mantošana** – pareizi apsaimniekots dīkis var nodrošināt pašpietiekamu zivju ekosistēmu, samazinot slogu uz dabīgajām ūdenstilpēm.

- **Ūdens attīrīšana** – pareizi uzturēts dīkis ar zivīm palīdz attīrīt ūdeni, veicinot dabisku ekoloģisko līdzsvaru.

- **Mazāks piesārņojums** – audzējot zivis mājas apstākļos, samazinās nepieciešamība pēc rūpnieciski audzētām zivīm, kas var būt piesārņojošas videi.

- **Veselīgāks dzīvesveids** – nodarbošanās ar zivju audzēšanu veicina aktīvu un dabai draudzīgāku dzīvesveidu.

- **Ūdens aizturēšana vasaras karstajos mēnešos** – dīkis palīdz saglabāt mitrumu un regulēt vietējo klimatu, samazinot sausuma ietekmi uz apkārtni.

Pašpatērīņa zivju audzēšana piemājas dīkī ir vērtīga un daudzpusīga prakse, kas sniedz labumu gan īpašniekam, gan dabai. Tā veicina veselīgāku dzīvesveidu, estētisko baudījumu un ekonomiskos ieguvumus, padarot to par lielisku investīciju nākotnei.

Kādam būtu jābūt pašpatērīņa zivju dīkim?

- Pirmkārt, tādām, kurā **turas ūdens** visā audzēšanas sezonas/gada laikā;

- Jābūt ūdens resursa avotam. Ūdens apgāde dīkim var būt no lietus/sniega ūdeņiem, pazemes/virszemes avotiem;

- Ūdens slāņa dziļums sausā vasarā ne mazāk par 1 m, vēlams arī kādu dziļāku vietu 1,5–2 m, ja zivis plānots turēt arī ziemā, tad 2–3 m;

- Ļoti vēlams, lai dīkis būtu **nolaižams**;

- Jānovērtē, vai dīkis būs piemērots **siltūdens vai aukstūdens** zivīm;

- Dīka ūdens spoguļa **platība** vis-

maz **1000 m²**, optimāli **3000 m²**, var arī vairāk;

- Ļoti labi, ja dīkim ir iespējams pievilkt **elektrību**;

- Lai zivis augtu, tās ir **jābaro!**

Un tagad pārrunāsim visu pēc kārtas. Vairums piemājas dīku ir piemēroti zivju audzēšanai jeb zivju mazdārziņa ierīkošanai. Lai dīkī audzētu zivis, viens no svarīgākajiem resursiem ir ūdens un tā kvalitāte.

Mazu piemājas dīki ir viegli uzraudzīt un apsaimniekot, un tas neprasa daudz laika.

Kāda tad ir dīka–mazdārziņa būtība? Tāpat kā jebkuru dārzu pavasarī, to uzrok un apsēj, tāpat arī dīki pavasarī sagatavo, uzpilda ar ūdeni un apsēj, tas ir, ielaiž zivju mazuļus. Tāpat kā dārzu, vasarā ravē, laista, mēslo jeb baro, uzrauga, lai augi neslimotu, lai putni vai dzīvnieki nenoeštu izaugušo, tāpat arī mazdārziņa dīkī zivis ir jābaro, lai tās augtu, jāseko, lai ūdenī būtu gaiss (skābeklis), ko zivīm elpot. Ja dīkī veidojas liela ūdens zāļu masa, dīkis jāravē, jāskatās, lai zivis neslimotu. Ja dīkiem uzrodas nelūgtie viesi – zivju ēdāji, tad ātri jārikojas, lai saglabātu ražu. Tāpat kā dārzā rudenī novāc ražu, tāpat arī dīkī rudenī veic nozveju un novāc vasarā izaudzēto. Tāpat kā dārzam ļauj ziemā atpūsties, arī dīki ir labi ziemā atstāt tukšu – ziemot, lai dīka gultne kārtīgi izsalst, tādējādi samazinot zivju slimību ierosinātājus, zivju parazītus un lai dīkis atpūšas, un nākamajā vasarā atkal varētu labi ražot. Protams, ja lauku sētas ainavā ziemā tukšs dīkis diez ko labi neizskatās, var dīki pēc nozvejas atkal uzpildīt un ziemošanu veikt katru otro, trešo vai pat piekto gadu. Tāpat kā dārzu, ir labi

katru piekto gadu atstāt vasarā atmatā, lai zeme atpūšas, tāpat arī dīķim, ik pa pieciem gadiem vasarošana ir ļoti labs profilaktisks un lēts veids, kā dezinficēt dīķa gultni ar saules stariem. Vasarošanas laikā ļoti labi dīķa gultni apstrādāt ar nedzestu kaļķi un apsēt ar viengadīgu kultūru, rudenī izaugušo nopļaut un izvākt no dīķa, vai iecart gultnē, var arī vasarā noganīt. Tāpat kā dārzā, augsne tiek mēslota ar mērķi palielināt ražību, tieši tāpat arī dīķos tiek mēslots ūdens ar nolūku celt dīķa ražību, tam izmantojot tos pašus kūstmēslus, un tieši tāpat neliek svaigus kūstmēslus, tiem jābūt vismaz gadu nostāvējušiem. Visas šīs darbības nākamajā sezonā būtiski cels dīķa ražību, augšanas intensitāti, un zivis būs stipras un veselā. Te gan gribu piebilst, ka mēslošana nelielās porcijās veicama arī audzēšanas sezonas laikā līdz vasaras vidum. Dīķa mēslošana vasaras otrajā pusē jau būs mazefektīva, un to, manuprāt, nav jēgas darīt.

Dīķī–mazdārziņā zivis var audzēt viena vai vairāku gadu ciklā. Pirmajā variantā zivju mazuļi tiek ielaisti pavasarī, rudenī viss izaugušais tiek apzvejots, salikts, piemēram, saldētavā, dīķis ziemā ir tukšs, pavasarī visu sāk no jauna. Otrajā variantā pavasarī ielaiž zivju mazuļus, rudens nozvejā atlasa lielākās zivis, pārējās atstājot audzēšanai nākamajam gadam, nepieciešamības gadījumā papildinot zivju krājumus nākamajā pavasarī ar jauniem mazuļiem. Ziemā dīķis ir uzpildīts un zivis tiek ziemotas dīķī. Šajā variantā dīķim zināma uzmanība ir jāvelta arī ziemā, lai vasarā izaudzētais veiksmīgi pārziemotu un turpinātu augt arī nākamajā vasaras sezonā.

Labi apkoptā un barotā 1000 m² mazdārziņa dīķī vasaras sezonā izaudzēt 100 līdz 200 kg zivju pilnīgi noteikti ir sasniedzams plāns, kas, manuprāt, ģimenes pārtikas patēriņam ir labs un galvenais ļoti veselīgs atspaidis visa gada garumā, jo no dīķa–mazdārziņa zivis var ņemt ikdienas lietošanai augu gadu vai arī glabāt izaudzēto smalki safasētu saldētavā.

Daži piemēri par pavasara ielaidumu dīķī ar ūdens **spoguli 1000 m²**.

Tāpat intensīvi apsaimniekotā dīķī–mazdārziņā apskatīsim piemēru ar karpām.

- Ielaižot pavasarī 250 gab. (12,5 kg) vienvasaras karpu mazuļus ar vidējo svaru 50 g, rēķinot skaita zudumu 20%, uz rudens nozveju paliek 200 gab. Vidējo svaru rudenī varētu prognozēt no 500

līdz 800 g, tāpat novāksim 100–160 kg, atskaitot pavasara ielaidumu 12,5 kg, tīrā raža ir 87,5–14,75 kg.

- Ielaižot pavasarī 150 gab. (75 kg) divvasaras karpu ar vidējo svaru 500 g, rēķinot skaita zudumu 10%, uz rudens nozveju paliek 135 gab. Vidējo svaru rudenī varētu prognozēt no 1200 līdz 2000 g, tāpat novāksim 162–270 kg, atskaitot pavasara ielaidumu 75 kg, tīrā raža ir 87–195 kg.

Piemērs ar varavīksnes foreli:

- Ielaižot pavasarī 250 gab. (12,5 kg) vienvasaras varavīksnes foreļu mazuļus ar vidējo svaru 50 g, rēķinot skaita zudumu 20%, uz rudens nozveju paliek 200 gab. Vidējo svaru rudenī varētu prognozēt no 800 līdz 1000 g, tāpat novāksim 160–200 kg, atskaitot pavasara ielaidumu 12,5 kg, tīrā raža ir 147,5–187,5 kg.

Var tam visam pa vidu ielaist kādu plēsēju – līdaku, zandartu, samu, pārāk gan nevajag aizrauties ar daudzumu, ne vairāk par 5% no zivju kopējās masas dīķī, jāņem vērā, lai plēsīgā zivs izaugtu par 1 kg, tai jāpārdē citas zivis vismaz 10 kg. Es ieteiktu sākumā nelaist nemaz, bet, ja ir liela vēlētānās, tad vien dažas.

Īpaši gribu pievērst uzmanību zivju (skaita) zudumiem. Šis lielums pilnīgi noteikti nav konstants lielums, bet, gluži pretēji, ļoti mainīgs, nepārspīlējot – šis lielums var būt robežās no 1 līdz 100%. Labi apsargātā, pieskatītā un veselīgā dīķī zivju zudumi mēdz būt ap 1% un mazāk, savukārt dīķī, kuru netraucēti apsēduši, piemēram, kormorāni jeb jūras

kraukļi, rudenī var būt situācija, kad zivju nozvejas rezultāts ir apaļa nulle zivju. Kormorāniem, kuru dabiskā barošanās vide ir jūra, tur nirstot līdz 15 metru dziļumam, izīrīt līdz nullei mazu dīķīti ar dziļumu 1–2 m ir vienkārša bērnu spēlīte, un to var izdarīt 1–2 putni. Ņemiet vērā, ka tie nebūt nav vienīgie zivju nedraugi, ir vēl ūdrs, ūdele, zivju gārnis, zivju ērglis, arī stārķis noteikti neatteiksies no zivju cienasta. Pret katru no viņiem dabai saudzīgā veidā ir iespējams nosargāt savu dīķi, tikai jāņem vērā, ka viņi ir. Protams, nedrīkst aizmirst faktu – zivis mēdz arī slimot, šādā situācijā ir nepieciešams vērsties pie zivju veterinārārsta. Zivju slimošana bieži vien ir galēja izpausme sliktai dīķa ūdens kvalitātei, sliktai barībai, pārāpdzīvotam dīķim, barības nepietiekamībai utt., kā rezultātā viņas slikti jūtas, kas savukārt parādās dažādu saslimšanu veidā un beigu galā ir zivju mirstība, kas savukārt tiešā veidā atsauca uz ziemas krājumiem saldētavā.

Dīķis nekad nav vienāds, tas ir mainīgs un dinamisks, bet tajā pašā laikā tik pastāvīgs un vienmēr esošs. Balvā par savām rūpēm mēs saņemam skaistu ainavu – dīķi, pie kura vienmēr ir interesanti pieiet, vietu, kur klusā saulrieta sirmajā stundā nesteidzīgi pasēdēt, aprunāties ar savu dīķi un sevi, vienkārši baudīt vakaru, klausoties klusumu.

Iespējams, jums doma par pašpatēriņa zivju audzēšanu savā pagalmā ir ieinteresējusi, un jums radušies jautājumi par šādām tēmām:

- zivju dīķu uzbūves principi,
- esošo dīķu pielāgošana zivju audzēšanai,
- zivju sugas un to saderība,
- zivju barošana, barības veidi,
- zivju barotavas,
- zivju dīķa ūdens parametru kontrole,
- risinājumi zivju dīķu ūdens kvalitātes uzlabošanai,
- aizsardzība pret zivju ēdājiem,
- izaudzēto zivju nozveja,
- zivju ziemošana dīķī.

Droši rakstiet, meklējiet informāciju LLKC mājaslapas sadaļā “Zivsaimniecība” vai piesakieties uz kādu no šī gada semināriem par zivju audzēšanu. **ZI**

Zivju audzētavā

Raivis APSĪTIS,
LLKC eksperts
zivsaimniecībā
e-pasts:
raivis.apsitis@llkc.lv
tālr. 29233377

LIKUMDOŠANA

AIZSARGĀJAMO JŪRAS ZĪDĪTĀJU RADĪTO ZAUDĒJUMU SEGŠANA

Par Ministru kabineta noteikumu projektu “Grozījumi Ministru kabineta 2023. gada 4. aprīļa noteikumos Nr. 170 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Aizsargājamo jūras zīdītāju radīto zaudējumu segšana””, kas tika apstiprināts Ministru kabineta sēdē šā gada februāra beigās.

Lai samazinātu birokrātisko slogu un kļūdu iespējamību piekrastes zvejniekiem, kā arī vienkāršotu procesu, lai pieteiktos atbalstam Lauku atbalsta die-

nesta elektroniskās pieteikšanās sistēmā, Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) 2021.–2027. gada atbalsta pasākumā “Aizsargājamo jūras zīdītāju radīto zaudējumu segšana”, zvejniekiem turpmāk vairs nebūs nepieciešams pašiem manuāli aizpildīt zivju nozvejas apjomu, ņemot to no Latvijas zivsaimniecības integrētās kontroles un informācijas sistēmas (LZIKIS), kā tas bija agrāk.

Tagad nepieciešamā informācija par katru piekrastes zvejnieku – atbalsta pretendentu – tiks automātiski

atlasīta no LZIKIS un integrēta Lauku atbalsta dienesta elektroniskās pieteikšanās sistēmā, kur zvejniekam būs tikai jāpārbauda, vai atlasītie dati ir pareizi. Ja būs vajadzīgi precizējumi, atbalsta pretendents tos būs iespēja izdarīt un attiecīgi ievietot sistēmā. Šādā veidā kompensāciju pieteikšana un izmaksājamā apmēra noteikšana par piekrastes zvejniecībai roņu nodarītajiem postījumiem tiks padarīta vienkāršāka un vieglāka. **ZI**

Zane Līde,

ZM Zivsaimniecības departaments

ZILĀ EKONOMIKA

PROJEKTS “MARTE” – JAUNS IMPULSS ZILĀS EKONOMIKAS ATTĪSTĪBAI BALTIJAS JŪRAS REĢIONĀ

Baltijas jūras reģions ir būtisks inovāciju un ekonomiskās attīstības centrs, kur jūras tehnoloģijas un zilā ekonomika ieņem arvien nozīmīgāku lomu.

Projekts “Jūras tehnoloģiju izcilības centrs ilgtspējīgai zilajai ekonomikai Baltijas jūrā” (*Maritime Technology Excellence Hub for the Baltic Sea*) – “MarTe”, kas tiek finansēts programmas “Apvārnis Eiropa” ietvaros, ir vērst uz jūras pētniecības un inovāciju attīstību, stiprinot sadarbību starp pētniecības iestādēm, industriju un piekrastes kopienām. Projekta mērķis ir izveidot reģionālu Izcilības centru (*Excellence Hub*), kas veicinās Baltijas jūras reģiona konkurētspēju un ilgtspējīgu attīstību.

Ceļā uz inovatīvām jūras tehnoloģijām

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, projektā paredzētas vairākas stratēģiskas iniciatīvas:

- Baltijas jūras reģiona pētniecības un inovācijas stratēģijas izstrāde tādās prioritārās jomās kā ilgtspējīga akvakultūra, atjaunojamā enerģija jūrā, viēdās ostas un jūras vides aizsardzība.
- Zilās ekonomikas ekosistēmas dalībnieku kartēšana un analīze, lai identificētu reģiona stiprās puses un attīstības iespējas.

• Sadarbības stiprināšana starp zinātni un uzņēmējdarbību, veicinot jaunu jūras tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu.

• Investīciju un rīcības plānu izstrāde, lai sekmētu ilgtspējīgas inovācijas jūras nozarē.

• Zilo inovāciju grantu konkurss, kas sniegs atbalstu uzņēmumiem un jaunuzņēmumiem jaunu jūras tehnoloģiju risinājumu izstrādei.

• Apmācības, tīklošanās un publicitātes pasākumi, lai stiprinātu reģiona konkurētspēju zilās ekonomikas nozarē.

Kurzemes plānošanas reģiona loma projektā

Kurzemes plānošanas reģions aktīvi piedalīsies pētniecības un inovācijas stratēģijas izstrādē, reģionālās inovāciju ekosistēmas kartēšanā, tiesību aktu analīzē un politikas ieteikumu sagatavošanā. Tāpat reģions būs iesaistīts piekrastes kopienu kapacitātes un konkurētspējas stiprināšanā, komercializācijas iespēju novērtēšanā un Zilo inovāciju grantu konkursa organizēšanā. Paralēli tam Kurzemes plānošanas reģions sekmēs projekta konsorcijs un Izcilības centra attīstību, veicinot reģiona aktīvu iesaisti zilās ekonomikas izaugsmē.

Plaša starptautiska partnerība

Projektā piedalās 13 partneri no Lat-

vijas un Igaunijas, kas apvieno akadēmisko, publisko un privāto sektoru:

• Vadošais partneris: Igaunijas Vides investīciju centrs.

• Latvijas partneri: Kurzemes plānošanas reģions, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, Ventspils Augstskola, Latvijas Hidroekoloģijas institūts, Ventspils brīvostas pārvalde, biedrība “Baltijas krasti”, Pasaules Dabas Fonds (WWF).

• Igaunijas partneri: Tallinas Tehnoloģiju universitāte, Tartu Universitāte, Sāres attīstības centrs, Igaunijas Jūras rūpniecības asociācija, Salu sadarbības padome.

Projekts tiks īstenots 2025.–2028. gadā, un tā laikā tiks izstrādāti praktiski risinājumi un politikas ieteikumi, kas veicinās zilās ekonomikas attīstību Igaunijā un Latvijā. Projekta aktualitātēm sekojiet līdz <https://kurzemesregions.lv/> **ZI**

Alla Kudiņa, projekta vadītāja

Zivju Lapa

SAGATAVOTA

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Apgādā Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr.: 63050220 Iespēsts “United Press Tipogrāfija” Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Zivju Lapa” rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

ZIVSAIMNIECĪBAS TĪKLS